

II Congrés de Professionals i Entitats de Gerontologia i Geriatria de Catalunya

Taula Temàtica 6 Salut, riscos i professionals

T.6.3 Taller factors psicosocials

Coordina:

Sra. Anna Escolà (COPC)

Ponents:

Dr. Antoni Arteman (Director del PAIMM, Col·legi Oficial de Metges de Barcelona)

Sra. Olga Bosch (Responsable del programa RETORN, Col·legi Oficial d'infermeria de Barcelona)

Sr. Antoni Calvo (Coordinador tècnic d'atenció a les persones grans i dependència, ICASS)

18 de març - 15.00h
La Farga de L'Hospitalet

Sra. Olga Bosch

Coordinadora del programa RETORN del Col·legi Oficial d'Infermeria de Barcelona.

Sr. Antoni Arteman

Gerent de la Fundació Galatea i del programa PAIMM, del Consell Català de Col·legis de Metges.

PROGRAMES PER LA SALUT MENTAL DELS PROFESSIONALS SANITARIS

Davant de qualsevol problema de salut en general, els professionals sanitaris tenen dificultats per assumir el rol de malalts i es comporten, paradoxalment, a l'inrevés del que recomanen als seus pacients.

Si els problemes que pateixen, són psiquiàtrics i/o addictius, les dificultats augmenten, sobre tot a l'hora de demanar ajuda o de deixar-se aconsellar.

La confidencialitat i la especificitat dels serveis assistencials per atendre als professionals sanitaris malalts són condicions essencials perquè aquests puguin exercir el seu dret a la salut.

Algunes corporacions professionals, sobretot metges i infermeres, sensibles a aquesta problemàtica i en aplicació dels seus codis deontològics, en col·laboració amb el Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya, han endegat sengles programes, PAIMM i RETORN, per ajudar a aquests professionals malalts. Aquests programes protegeixen també a la població general, tot assegurant una adequada pràctica professional.

Conscients de la necessitat de modificar aquesta actitud paradoxal dels professionals sanitaris quan presenten problemes de salut, aquestes mateixes corporacions professionals van crear la Fundació Galatea, que posà en marxa diversos programes per a la promoció de la salut i la prevenció de les malalties en l'àmbit de les seves professions. Alguns d'aquests programes són: "Prevenció i Atenció al Burn-Out", "Salut, gènere i exercici professional", "La Salut del MIR" i "Preparació a la Jubilació".

Aquesta part del taller T6.3 pretén donar a conèixer aquestes experiències i, sobre tot, discutir els seus punts clau.

Sr. Antoni Calvo.

Psicòleg i Terapeuta Familiar. Coordinador Tècnic d'Atenció a les Persones Grans i la Dependència. ICASS. Departament de Benestar i Família. Generalitat de Catalunya.

SOBRE LA VULNERABILITAT DELS PROFESSIONALS D'ATENCIÓ A LES PERSONES AMB NECESSITATS ESPECIALS

Actualment ja podem parlar obertament de la vulnerabilitat dels professionals que desenvolupen el seu treball donant atenció a persones que requereixen ajuda o suport en l'àmbit de la salut, l'educació, etc. .

Mestres, sanitaris, treballadors socials, psicòlegs, educadors, entre d'altres, constitueixen col·lectius professionals d'alt risc en relació a trastorns mentals i/o conductes addictives.

La realitat s'ha anat imposant i s'ha fet visible una problemàtica que, fins fa poc temps, semblava no poder reconèixer-se, ni pels propis professionals ni tampoc per la mateixa societat usuària d'aquests. Una societat, per altra banda que, en molts casos i en alguns moments, ha mitificat els poders d'aquests professionals.

Certament, l'emergència de tot un corpus de coneixement vinculat al concepte de salut laboral i també al concepte de prevenció de riscos laborals, contribueix, sens dubte, a una consciència més precisa i més àmplia de la realitat d'aquest context de treball –el d'aquests professionals de l'ajuda–, en el que trobem a un conjunt d'actors que estableixen i desenvolupen unes relacions i fins i tot uns vincles que cal saber gestionar amb les millors garanties per a tots ells: professionals, els equips de professionals, els usuaris, llurs famílies, les institucions i les organitzacions.

Aspectes com la prevalença de malalties psicosomàtiques, les afectacions musculoesquelètiques, l'estrès professional, el burnout, el mobbing – aquests dos conceptes amb una gran repercussió social avui – formen part, entre altres, de l'interès general de l'àmbit de la salut laboral i també de l'específic de la prevenció de riscos laborals.

La vulnerabilitat dels professionals, lluny de concepcions o plantejaments estigmatitzadors, va adquirint una dimensió

més pròxima a la “normalitat” que els porta a acceptar potencialment la condició d’usuari.

La “normalitat” a la que ens referim, és la que té a veure amb professionals que, abans de la condició de professionals, tenen la condició de persona, tenen – sens dubte – la possibilitat de ser vulnerables, superats, sobrepassats per unes determinades circumstàncies relacionades no solament amb elements com la pressió assistencial, sinó també amb les característiques de l’organització en que treballa o amb la pressió derivada d’altres aspectes de la seva vida privada (afectius, familiars, etc. .)

Cal defugir de plantejaments que situïn als professionals d’ajuda en posicions d’infalibilitat, en posicions en que el coneixement, l’experiència i els recursos professionals són suficients per a afrontar una activitat com la de treballador de serveis d’atenció a les persones, en aquest cas.

Ben segur, que estarem en una millor posició per a garantir una bona praxi respecte els usuaris no solament si som conscients de la nostra vulnerabilitat, sinó si som capaços de gestionar-la eficaçment superant factors determinants com l’aïllament, la Inhibició o l’autosuficiència. Ens cal incorporar altres factors com la formació, la cooperació eficient, el veritable treball en equip, el reciclatge permanent, el treball d’autoconeixement i altres.

No sent tot això suficient, ens cal admetre amb major contundència la necessitat d’armonitzar la nostra esfera personal i la professional com a factor de protecció i equilibri en el desenvolupament de la nostra activitat.

